

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripremljena se pisma tiskaju po 5 avr. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoji 60 nr., za svaki redak više 5 nr.; ili u slučaju opštovanja uz pogodbe za upravom. Svi se listi poštom naplatom (uz odgovorno postalo) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, oca to javi odgovornosti u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

„Sloga“ rasta mala strać. a sloga sva pokvari“. Nar. Pos.

Iskani svakog četvrtka arka.

Dopisi se ne vraćaju ako ne tiskaju.

Nabijegovani listovi se naprimaju. Predplata u poštarnicu stoji 4 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno tar. 2 1/2, i 1 za polgodine. Iznos carine više poštarnice.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Carinica br. 25

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca iztiče mnogim našim čitateljima predplata na prvo polugodište 1890. godine. Imade žalibože i takovih, koji nam duguju predplatu za jednu i više godina. Molimo dakle jedne i druge, da učine svoju dužnost, da nebude poslije njim i nam neprikladna. Izdavanje lista neodvisna stoji velikih žrtava i dosta novca. Svaki prijatelj naše svete stvari dužan je, da nam olakša posao oko izdavanja ovog jedinog glasila za hrvatski puk Istre.

Novce molimo, da nam se šalje poštarskom naputnicom. „Naša Sloga“ stoji na godinu za imućnije 5 fr. a za seljake 2 for. Na polgodine polovicu gornjih cijena.

Uprava „N. Sloge“.

Obćinski izbori u Pazinu.

Mjeseca febrara tekuće godine minule su tri godine otkad je sadašnje zastupstvo mjestne občine Pazin preuzelo občinsku upravu iz talijanskih rukuh. Svladavši narodne protivnike u ljutoj dvogodišnjoj borbi, stupiše na čelo one občine muževi hrvatske stranke.

Mjesta občina sa gradom Pazinom jest bez dvojbe jedna od najvažnijih točaka cijele Istre. Tu važnost priznali su njoj i naši narodni protivnici udarivši u njoj svoj logor, iz kojega se kroz desetke godina dielio zapovijedi i naloge širom sve Istre. U Pazinu sticahu se sve niti talijanskoga rada u Istri. Tuj bijaše glavno zapovjedništvo talijanske stranke a i danas još je tuj sjelo talijanskomu političkomu društvu, kojemu su za

posljednjih trih godina dobrohno krila pala. U Pazinu plele se spletke i kovalo oružje na zator istarskih Slavena a na spas Talijana.

Opravdan bijaše dakle, s talijanske stranke onaj užasni krik kadno je prije tri godine hrvatska stranka unkon teške borbe porušila tu talijansku tvrđavu, te na njoj zasadila hrvatsku zastavu. Sve što nam je u Istri protivno uzkomješalo se onom zgodom zagroziv nam se osvetom — grdnom osvetom! A kako njim se odgovorilo s hrvatske strane? Trieznim i ozbiljnim radom.

Naši muževi, stupivši na čelo uprave, uračiše naš prijateljski savjet. „Hrvatska stranka“ — poručismo njim dne 25. novembra 1886. — „polučiv sjajan uspjeh, znati će zašto mudrom i pravednom upravom talijanaške grieha u občini izpraviti, te tim izbornu pobjedu sebi i narodu na čast novim lovor-vincem ovenčati.“

Mi se neprevarismo. Naši prvaci na Pazinsćini posluhuše dobar savjet sebi na čast a narodu na korist. Ti muževi odstupaju ovih dana s občinske uprave nakon trogodišnjeg rada, mirne i čiste savjesti i čvrstim svjedočenjem, da su rješili svoju tešku zadaću po svojih najboljih silah na korist one občine a na ponos hrvatskoga roda Istre. Svietao njim obraz!

Dne 23. i. r. j. početi će novi izbori za onu občinu, te će trajati za sva tri tiela do 3. jula t. g. Izborne listine, na novo sastavljene, bijahu izložene svakomu na uvid — kako to zakon zahtjeva. Pozivi su razaslani na sve obćinare imajuće pravo glasa. Sve je dakle pripravno i uredjeno strogo po zakonu. Nebijaše tuj zatezanja sa izbori, kako su to činili naši narodni protivnici dok bijahu na upravi; neima tuj mjesta spletkam ni varkam

kako to biva u obćinah, u kojih vladaju naši protivnici.

Obćinari pazinski! U ime stranke, kojoj služimo i koju zastupamo, pozivljemo Vas, da pohriete na dan izbora svi, koji imate pravo birati, na občinu i da tuj izaberete muževe Vaše, koji i Vašeg jezika, suobćinare Vaše, koji će Vam polagati verno i točno račun o svojem djelovanju. Šarati će po svoj prilici i ovoga puta Vaši protivnici oko Vas, no Vi ih dobro poznate, pa se ih lahko i oslobodite. Nedayte se prevariti ili zasljepiti. Pazinska gospoda kušati će valjda još jednom svoju sreću, no od Vas će zavistiti, da to bude za zadnji put. Oni znadu, da njim je u toj občini odzvonilo, al njim se je teško razstati sa obćinom, za koju su do nedavno držali, da njim neće nikada izbjeći. Pokažite njim dakle, da njim je tuj uzaludan sav trud i bezuspješna svaka borba. Recite njim, da se Hrvati občine Pazin neće dati više nikada pod talijanaški jaram.

Glasujte dakle svi složno za one i onakove muževe, koji su zadnjih trih godina postavili Vašu občinu na čvrste narodne noge, koji su upravljali Vašom obćinom tako mudro, triezno i nesebično, da njim isti protivnici u tom prigovori ne mogu.

Birajte takove muževe i to složno i jednoglasno, bez straha i bez obzira na ikoga.

Iz carevinskoga vieća.

Vršeć svoje obećanje pućimljemo da našijma brojem donasat pojedine važnije dielove govora narodnih zastupnika na carevinskom vieću, izrečene prigodom proćarćanske razprave i tićuće se takodjer naše kože. Ogranićujemo se na pojedine izvadke, jer nam prostor lista nećpušća obćirnije pisati. Eto za danas važnijih

Moj mi drug lakonićno i suho odgovori: „Niemoć je jednak u Berlinu, u Beću i Egiptu“. Da, nastavih ja, mi bismo morali izbjegavati taj narod kanu i nećstoga, jer ako ido vaze za tim, da se drugomu, najopće nam Slavenom, nametne. Česti imadu sjaunu prošlost kao što i mi Hrvati, a da nedodjemo do bolje budućnosti, krivi su najviše Niemci, koji nas nastoje danomicić sve to više otudjiti našoj narodnosti i našem sladkomu jeziku. No ufajmo se u Boga i vlastite sile, to njim lje više za rukom poći neće. Uzaludan će biti od naša posao i Niemcu i Talijanu, da nas još više odnarde nego li su do sada. Stisnuti ćemo u svoje granice, te tuj utvrditi naš polojaz iz nutra i iz vana, pak neka jurisajna na nas ujedinenjimi silami, al mi nećemo natrag niti za vlas. Svoju kuću, svoju postojbinu i svoj mili jezik dužni smo braniti zubima i noktima, pa bilo i proti vragu, al odstupiti li popustiti nećmijemo niti ikakvoj sili.

Moj me drug zapanjeno gledao dok sam ja razdraćen i agrijan sve toglesnije govorio.

Nemoj se srditi prijatelju, reće mi on. Ta nećvriedi gubiti niti rijeći radi onih ništarija.

Bilo kako mu drago, ja sam svoju ulogu svakako bolje i ljepše odigrao. Platih svoj račun i zavjerih se, da neću nikad više prekoraćiti praga one dvorane.

mjesta iz govora štajerskoga zastupnika g. dra. Gregorica. Govoreć o ćeško-njemackoj nagodbi, pripisodbi narodnostne odnosaće u ćeškoj sa onimi u austrijskih južnih pokrajinah, te predoići koliko trpe Slavni u tih pokrajinah. Medju ostalim reće on:

Austrijski južni Slavni neimaju nijedne visoke škole, jer zagrebaćko sveučilište smatra se kao inozemsko. Na gradackom sveučilištu nestalo je slavenske stolice, koja je postojala prije, za toli važne pravne predmete. Hrvatske srednje škole su samo u Dalmaciji, doćim hrvatska većina u Istri neima nijedne srednje škole. U Trstu i u Gorici su još uvijek njemacke gimnazije, doćim slovenskih neima.

Hrvatskoj većini u Istri posredio se lani proturatić jednoga od svojih pristasa u zemaljski odbor, doćim mi u Štajerskoj i Koruškoj neimamo niti jednoga zastupnika u zemaljskom odboru i u zemaljskom školskom vieću. Tu vladaju i gospodare Niemci po svojoj volji. Članak XIX. državna temeljnoga zakona nepostoji za tu gospodu.

Zao mi je, što moram konstatovati i to, da se narodni boj državni službenika i službenika autonomnih jošće pojaćruje. Tako je zemaljski kapetan u Koruškoj nedavno postavio slovenskoga rodoljuba i zemaljskoga zastupnika Einspieler pod redarstveni nadzor. (Ćujte, ćujti! na desnić). To je ipak nedostojan postupak. Ako ima zemaljski kapetan koruški povoda ćvojiti o lojalnosti toga zastupnika slovenskoga naroda, ima zato na razpolaganje državno nadodvjetništvo. Neka dakle gu tuži samo, da gosp. Einspieler ima zgodu dokazati nevinost svoju. U Kranjskoj i u Ljutomiru u Štajerskoj su još uvijek kotarski poglavari, koji slovenskim glavarom sve moguće neprilike prave kad zahtjevaju, da jim se na slovenske dopise šalje slovenske odgovore.

Talijanska većina u istarskom zemaljskom saboru nehtjede da potvrdi izbor zastupnika Mandića, ma da je bio jednoglasno izabran, a proti njemu su nije uložio nikakav prosvjed. (Ćujte! ćujti! zato potvrditi, jer je on po rodu i po mišljenju Hrvat. (Tako je! na desnić). Takvi su odnosaći u austrijskih pokrajinah, u kojih stanuju južni Slavni. Mi neimamo ondje nikakvo jamstvo za našu

7. Francezi i Niemci.

Savim drugćije zabavljah se u „Eldorado“. Polazio bih tamo često puta u večer, da ćujem koji liepi glasbeni komad, pićamu koju ili ćak i operetu. — „Eldorado“ je velika dvorana, za dva puta prostornija od susjednog joj „Casina“. Na protivnoj strani glavnoga ulaza diće se liepa i velika pozornica. Pred njom opredieljeno je mjesto za sviraće. I tuj su žene u večini, al nije im dozvoljeno šaljati se oko stolova i okolo obćinstva. U „Eldorado“ predstavljalo se i pjeralo u ono vrijeme francezi. Srake večeri je ta dvorana dubkom puna, a dođje li u Port-Said kakav ratni brod, tad ćeć gotovo u njoj teško naći mjesto.

Njke večeri podjoh s prijateljem Istrabinom u „Eldorado“. On je znao po koju natuknuti i po njemacki, što je kćd vojnićtra naućio, pak si je mislio jadtak, da je prvi pravari Niemac, dakako austrijski Niemac. Viće puta došlo bi medju nama do ćstih preprićava, koje bi ipak uvijek svraće sa pomirbom.

I tu večeri iduću u „Eldorado“ poriećkasko se žitlje nego li obćino. Srećić stupiamo u dobro razsvietljen dvorau i posjedomo za omalen okrugli stol. U dvorani bilo mnogo Franceza i liepa kita gospodja i gospodjica.

One večeri imala se pjerati njekakva

PODLISTAK.

Put u Egipt.

II. dio.

U Port-Saidu.

Napisaćo Vladko Krajanin.
6. Većer u „Casino Grand“ (Dalje.)

U Port-Saidu imadu i njekoliko prostora za zabavu. Imadu takodjer i kazalište, na ono je bilo u to doba godine zatvoreno. Od sponomatnih prostora navesti ću samo dvie, i to „Casino Grand“ i „Eldorado“. Obje prostorie nalaze se u onoj ulici, koja vodi od pazara k luci. Nu već sada mogu reći, da je „Eldorado“ mnogo ljepše i pristojnije mjesto, negde li je to „Casino Grand“. Ali ćovjek putnik mora zaviriti u sva kuteve onih krajeva, u koje ga je dovela snaha. Ništa mu nećmije izbjeći; putnik valja da sve dobro razgleda i proući, hoće li se okoristiti svojim putovanjem. Zao mi je, što se nisam odmah u početku držao toga načela. Njke večeri podjoh i ja sa svojim prijateljem u „Casino Grand“ u nadi, da ću se uz ćasću pive zbilja malko pozabaviti. Stupiv unutra opazim na desnoj strani dvorane pozornicu, a kraj nje nješto više na lievo nalazi se malko uzdignuto mjesto za glasu. Tu se

je obćino i predstavljalo. al one večeri bila je pozornica pusta. Pred njekoliko dana bili su ćstili glumci. Sviraća je bilo okolo deset, a sviraćica preko dvadeset. Bile su to same Niemci.

U onom ćasu kad unidjismo izvadjać je taj orķestar njeki komad iz nepoznate mi opere. Ćim odigraše komad otvriće sviraćice svoja mjesta, pa poplare cielu dvorana, prolazecić mimo stolova, gdje su sjedili mužkarci. Mili bože, kamo ćeć većć bezobraznosti! Šaljale su sve od jednoga do drugoga stola, nebi li im tko ponudio stolicu, da sjednu i da si zedjuć ngase ćasicom otvora ili onoga pića, koje bi dakako morac plaćati onaj nesrećnik uz koga bi sjele.

Približile se dvie i nama, jer je jedna poznavaćo moj drug. Drzovite kao što bijahu stal se hrvatski svojom niemćinom prazneć pri tom ćasću za ćasom piva, što njim se je moj drug plaćio. Pivće jedna od njih ććiti Slavene, napose Ćehe, koji da su nenabćraćeni, survri i goropadni. Meni se nije taj posao svitjao, te sam bezobraznici dao dosta jasno razumiti, da je ona nevaljanka i neotesanka. Jedino tako riećismo se tih „kulturtvrićica“, koje prodavaju sebe i svoju dvojbenu umjetnost za srećro i zlato.

Kud ostasmo sami zapitah prijatelja, kako je došlo do toga, da te „Svraćice“ toliko mrze sa Slavene, pucnjaće na Ćehe.

narodnost i naš jezik, kako bi ga morali imati po državnom temeljnom zakonu. Međutim, u Českoj nije nikada zadržala njemačke manjine. Vladi se je ipak protjelo, da posreduje u Českoj, a bi je u samo samolju, da bi to isto učinila u južnih pokrajina. To bi bilo u interesu pravdnosti, narodnog mira, a također i u državnom interesu.

Sao hoću, da kažem, kako bi se mogli doći do narodnog mira u ovih južnih pokrajina. Analogno po češkoj nagodbi nebi se moglo nikako do nje doći, jer liberalni talijanski i njemački mogućnici nebi se poveli za slavenskom većinom u Českoj. (Zast. Vošnjak: Žali- bože nebi!) — Nastaje pitanje: Što da učini vlada? Ona može doduše mnogo učiniti, ali ne sve. Po sadašnjoj metodi, putem naredaba narodni se mir neće po- lučiti. Na ovaj način može ona doduše malo ublažiti narodnu borbu, ali ne odstraniti je. U njezinoj moći stoji, da odstrani nepoćudnoga namjestnika, kotar- skog poglavara, činovnika, koji ne pozna zemaljskih jezika, te da ih namjesti drugo; može lažno da odpravi ravnatelje i profesore, koji umalovežavaju i mrze do- maći narod, koji ne postupaju pravredno sa djecom u školi, u obće, ona može često, da provadja narodnu jednopravost u uredu, u školi i u javnom životu. Oso- bita njezina je dužnost, da osujeti protu- zakon. To zaključke i naredbe autonomnoga zastupstva, da se obazire na razne pri- tužbe, koje joj dolaze, te da jim pomože. Samo mora se žaliti, što neće da to učini.

Tako može koruski i tršćanski Slo- venci već od nekoliko godina slavenske škole, al uzalud. Slovenci zastupnici za- htjevali su već opetovno od gospodina našega ministra, da stavi izvan kreposti famoznu njemačku odluku štajerskoga ze- maljskoga školskoga vijeća; ali do sada sve uzalud. A svakako zlo po nas, ako budemo samo vladi prepuštali izradjanje državnih zakona. Često manjka joj dobre volje, a kadkad i uvidjivosti, ustrajnosti i razuma. Ta često događa se, da se i najmanji korak, što ga vlada tu i tam učini u prilog kojemu slavenskomu narodu razvike, kao da nam je kakvu ogromnu koncepciju učinila, kao uspjeh tujih pogo- daba, ili odioznoga baratanja. A kad tamo, te toli razvikane koncepcije nisu drugo, nego mrvice, koje nas moraju više razla- osliti, nego obradovati! Mi Slavenci čuimo se veoma zadovoljni, ako nam se nakon dugih i dugih odgadjanja kao milost baci nešto, na što imademo puno pravo; a kod takvih se koncepcija Niemci samo razdraže. Na taj način neće vlada nikad uzpostaviti narodnuist mir. — Zato imade samo jedan list, a taj je, da se XIX. članak državnoga temeljnoga zakona tumači po njegovu duhu.

Vojnički list „Reichswehr“ preporu- čavao je u uvodnom članku, kad no je Depressio bio umirovljen, neka se u Trst pošalje namjestnika, koji će učiniti konac tamošnjim razmirici i ukrotiti irendentu, čija bahatost se je osobito u posljednje vrijeme povećala. U svoje doba smatralo se Talijane kulturosovcima za Slavene,

opereta. Kad se svršio drugi čin, nahrupi u dvoranu hrpa njemačkih časnika. Bili su se izkrcali sa njemačkoga ratnoga broda, koji je plvio, čini mi se, u Zauzibar. Po- sjeđoše za stolove nedaleko nas, ponašajući se kao da su u kasarni. Vikali su onako „po domaću“, a to je davalo njihovom i onako nilozvučnom jeziku još veću nježnost i dražest . . .

Razumio sam, da se rugaju Francozom. Često izgovaraše rječ „Sed a n“, a svaki put kad bi ju spomenuli, poprabili bi ju grohotnim smiehom. Započme treći čin. Oni nmuknuše za česak i zagledaše se u pozornicu, nu odmah iza toga nastavise prvašnju buku.

— Moli se gospodu, da bi izvoljela malko potiše razgovarati se dok se pre- stava svrši, opomenu ih liepim i uljudnim načinom starac Francez, komu je sjeđa brada sivala do prsih. Oni se pogledaše i udariše u grohot. Francez to silno uvriedi. Svi se okrenuše. Prisutni francezki časnici bijahu kao na žeravici, nu Niemci za to mare i nemare. Predstava se svrši. Obćinstvo stade povladjivati umjetnikom, dočim su Niemci udarili u groznu vik i psikot.

Francezi ne moguše se dalje uzdržati. Doduše ne htjedoše zametnuti kaveg s onimi neotesanci, već se obratiše na ravnatelja orkestra, da zaigra „Marsellaisa“. Kad to začuše Niemci, zahtjevaše odlučno prusku himnu. (Slediti će.)

pa jim se stoga svuda davala prednost. Na to se pojavise žalostni pojavi: odo- brila se irendenta agitacija, iz koje su mimogredce talijanski zastupnik Imbriani i sudrugovi mu u parlamentu izvadjali pravo Italije nad Trstom i Primorjem. List veli, da se tomu zlu mora doskočiti, kako se je doskočilo u svoje doba u Dal- maciji. I ondje je takođerj gospodvor talijanski živalj, posljedica tomu bila je ta, da su u Beču za vrijeme rata 1859. i 1866. bili u velikoj brizi za budućnost Dalmacije. Pa tada su poslali generala Rodica u Zadar, koji se je oslanjao na lojalnu hrvataku većinu i stvari su do- skora se promjenile. Danas već nit ne misli talijanska irendenta na to, da ondje uživi aspiracije Garibaldijeve 1859. godine. S toga se i preporuča taj liek za Trst i za Primorje, gdje bi se imalo slavenskoj većini dati sva njezina prava i staviti ju u onaj položaj, koji ju po pravu ide. „Tko bi sačinjavao u Trstu i Primorju, da dodje do kakvih zapletaja, elemenat, na koga bi se dalo računati? Na to od- govora dotični list: „Mi znamo, da će Slaveni ostati za cijelo lojalni, i jer oni neimadu kamo težiti, ter moraju ustati u Austriji, gdje jim još razmjerno najbolje ide“. List završava svoje opazke sljedećim riečima: „Izjavismo odlučno svoje mnijenje, jer ostavljajući na stranu sva politična i narodna pitanja, imademo samo državni interes pred očima“.

Tako piše vojnički strukovni časopis. Tomu časopisu čini se ugnjetovanje jugo- slavenskoga naroda političkim bezumljem, pa zahtjeva, da se promieni sistem, za- htjeva, da se i mjerodavni krugovi osvrću na slavensku većinu i sve to u državnom interesu. To bi se htjelo reći time: Austrija bi time dobila pravi nasip proti navalam irendente. Jasno je pako to, da će se taj nasip pretvoriti u moćnu tvrdjavu, ako Austrija primorske Hrvate i Slovence ujedini s kranjskim, koruskim i štajerskim Slovincima u jedan upravni kotar. Time bi aspiracije talijanske irendente izgubile svaku važnost, pa bi Austrija bila mirna u tih krajevih.

Toli važno je pitanje slavenskoga upravnoga kotara. Navesti imam k tomu još jedan momenat.

Reklo se je, da je česka nagodba definitivno poduzela česko državno pravo. Tomu pak prigovaraju konservativci i li- beralni Česi, jer neće, da se odrecu na- bade, da se jednom ostvari njihovo državno pravo.

Mi južni Slavenci biti ćemo prvi, koji ćemo čestitati tome, al samo onda, ako se bude XIX. članak državnih zakona proveo u pravome smislu, pa ako se bude državno pravo protegnulo na svo pokra- jine česke krune; jer mi ćemo svako po tome suditi, da se je zasnovao na sjevnu moćan, živi nasip proti težnjam onih, koji su godine 1866. znali toli lakavo govoriti o kraljevini Českoj kod politike, koja je imala Austriji turiti mač u srce. Mi bi se tome tim više radovali, pošto i mi austrijski Jugoslaveni želimo osnovati sličan nasip u interesu države. Ualove za to već imamo; jer Srbi imadu već uslied českih privilegija, koje jim je podielio car Leopold, svoju narodnu autonomiju. Hrvati imadu svoje državno pravo, s kojim stoje u državopravnoj svezi sa pokraji- nami, u kojih obitavaju Slovenci, i to uslied pragmatičke sankcije, koju je pri- hvatio hrvatski sabor godine 1712. dakle osam godina prije od ugarskoga sabora. U imenovanj sankciji veli se, da se onaj ogranak habsburškoga roda priznaje legiti- timnim kraljem Hrvatske, Dalmacije i Slavonije, koji je u isto vrijeme gospodarom Štajerskoj, Kranjskoj i Koruskoj. Pudastvo Bosne i Hercegovine je takođerj izključivo srbsko-hrvatsko, te njegovo pridruženje bilo bi tek pitanje vremena. Ualove za jugoslavensku upravnu skupinu dakle imamo. Time bi pako bio udaren početak nagodbe u Ugarskoj, koje pitanje je ja- snom važno; jer ondofaji, o kojima 2½ milijuna Slovaka i Rusina. 3 milijuna Ru- mana neimadu nikakvoga zastupnika u državnom saboru, odnosaji, gdje se sla- venski i rumunjski domofolubi proganjaju, tuže i zatvaraju, odnosaji, gdje se misli, da su Niemci i Madžari u svojem nepri- jateljstvu proti Slavnom najsoosobniji za- vodstvu uprave Bosne i Hercegovine, neće se dati zaštititi, te se, az sadanje okolnosti naravno opasni.

DOPISI.

Iz Visnjanskina dne 6. junija. (Konsc). Kod druge točke razpravljalo se je o tožbi obć. savjetnika i blagajnika gosp. Del-

losta i drugova u atravi obćinskoga in- teresa, podneženoj proti načelniku gosp. Decollu. Radi se naime taj o razmirici među ovom dvojicom. Reč bi, da među njima vlada od pamćevika neka osobna protinaba, koju su oai preneli i sa polje uprave obćinskoga novca. U ovo zadnje doba poćitili se i službeni odnosaji među njima. Do prave katastrofe došlo je 29. pr. m. kad je kasir na zahtjev načelnika, da mu uruči ključ od blagajne, da položi u nju svota novca, uzkratio mu ga pre- dati, izjaviv, da će to učiniti jedino u prisustvu još jednoga savjetnika. Na to se gosp. načelnik tako razljutio, da ga je proglasio uspšenim u obćinskom uredu, a obćinskoga pandura strgnutim, pošto je izjavio, da nemoe silom oteći ključ bla- gajnika. Ualjed toga g. Delloste podnese tužbu na kompetentno mjesto. Pošto je stvar jako zamršena, nemogu se upuštati u kojekakvo nagadjanje, nu u svoje vreme, kad bude sve izašlo na čisto, neću pro- pustiti priliku i Vašom dozvolom, gosp. urednice, prihobit ću sve u „N. S.“ te pokazati i jednoga i drugoga u pravom svietlu. Za sada javljamo još jedino to o toj stvari, da je zastupstvo jednoglasno izreklo povjerenje g. Dellostu na predlog; savjetnika g. Gaspariua.

Pošto je g. kapetan izjavio, da ne- može slati žandare u Visnjan, zastupstvo zaključiti, da se imade uzpostaviti bivši obćinski pandur na svoje mjesto, o čemu si g. kapetan izrično pridržava pravo odo- brenja. Kod ove točke dnevnoga reda bijaše izabran i odbor za popis siromaha, kojim se ima dieliti podpora, kao što i revizionalni odbor od pet članova (i to gg.: El. Dekleva, Marko Žikovič, Favao Prhat, N. Fabac, Fran Škerjane, župnik bačvanski).

Sad dodje na red pitanje o lječniku. Zastupnik Žikovič kaže, da je lječnik Volpi ovdješie anežen za protivnu narodnu stranku, da je uzkratio više puta svoju pomoć, te da puk neima povjerenja u njega i predlaže, da mu se otkaze služba. Na to pokroči lječnik vidljivo uzrujan usred dvorane, te zamoli zastupstvo za rječ, koja mu u ostalom ne bje dozvoljena. Sada uze rječ gosp. kapetan te iztaknuv svrhu, radi koje je došao naime: „per intervenire, sorvegliare ed anche imporre“ stade čitat katovih pet minuta odpis političke oblasti na obćinsko glavarstvo prigodom sklopljenja pogodbe među obćinom i drom. Volpi-em (zastupstvo sluša, a lice mu kaže, da ra- zumije jako malo čistu talijanštinu). Nakon toga ustade savjetnik A. Radoš, dodaje rječim Žikoviča, da se dr. Volpi ne drži pogodbe, da ne drži u Visnjanu farma- ceutički ormar i predlaže, da se raspise natječaj za lječnika sa godišnjom plaćom od 1000 for. Sad spusti g. kapetan silnu filipiku u prilog lječnika i to na način, koji bi bez dvojbe više dolikovao sudbenom branitelju nego li kotar. kapetanu. Pred- bacujući gosp. Radošu, da navede „fatti, fatti e non è a kolo“. Tu ga poslu- žiše gg. zastupnici Legović i Žiković na- vedši mu i fakata. On brani ter brani svoga klienta toplimi riečmi, a zastupstvo sluša mirno, svjesto što mu je raditi. Napokon svrši. Predlog A. Radoša podu- pira P. Radoš a stavljen na glasovanje, lječniku odzvonilo. Na to ulož i g. kapetan svoj „veto“ proti ovom zaključku, te dignav se srdito izdaje iz dvorane. Za njim polete lječnik i neki Tita Delloste, dobro poznati naš prijatelj (?) Ostale točke dnevnoga reda razpravljale se posve mirno, te sjednica bje zaključena oko 3 sata poslije podne, a bijaše započela oko 8½ u jutro. Naši se zastupnici razitknaše po krahm, a lječnik i drugovi, među njimi i c. kr. kot. kapetan, imali su banket u gostioni „All'Alleanza“.

Iz Labinštine 17. junija. (Hrvat- sk a pučka škola u Sumbregu). Velikom radosti čitamo u predzadnjem broju dične „Naše Sloge“, da je visoko ministarstvo u Beču prot predlog zemaljskoga odbora odlučilo, da se ima otvoriti hrvatska pučka škola u bližnjem Sumbregu. Ova vijest, kako rakoš, nas je u velike razveselila, videći, da ipak, nakon tolika ruda i muke od strane Šumberaca, nakon tolika zaprieka silnih njihovih talijanjskih protivnika u Labinju i Poreču, zadobije Šumberci svoje pravo, carskim zakonom im zajamčeno: hrvatsku pučku školu. Više od 15 godina neima ončasaji narod škole, premda i on nauke živo treba kao ozbeao suca. Služba učitelja, istina, bila je često raspisana, al natjecatelja nije bilo. Tomu se mi niti ne čudimo, jer škola bila je talijanska, a djeca hrvatska. Kako će adušan učitelj pitati ončasno mjesto, zna-

jući, da ni uz najbolju volju, nebi mog- nimalo uspjeli, jer djeca nebi ga razumje- kad bi jim u talijanjskom, nepoznatom nerazumljivom jeziku tumačio, ter bi sa- vrijeme gubila, a ničera se ne naučila. Ma bi dakle uzalud sar trud i sva muka! A sada, hvala Bogu, imat će Šumberci škola, gdje će im se djeca podučavati njihovu materinskom, hrvatskom jeziku, tako imat će barem priliku što korisna potrebna za život naučiti. Natječaj je ve- raspisan, i mi se stalno nadamo, da će i školska oblast poslati učitelja, kojemu će moći roditelji mirnom dušom svoj narašt- porjeriti.

Podučavat će se polag naredbe visokog ministarstva od 2. škulske godine drugi zemaljski jezik, talijanjski, kao ob- vezan predmet.

A vi dragi Šumberci, kojim se je iz- punila već davno gojena vruća želja, oko- ristite se školom, šalite redovito u istu svoju djecu, i vidjet ćete, kako liepo će vam napredovati u naučih, koji njim se budu tumačili u našem milom hrvatskom jeziku!

Tako eto bit će buduće školske go- dine 1890—1891 dvie hrvatske pučke škole otvorene u pazinskom kotaru! Sla- vni višjim oblastim položemo na srce, da se i za nas neuke pobrinu, — ta i mi plaćamo pored u krvi i novcima — da i nama čim prije otvore hrvatsku pučku školu! U to ime B. g. pomoz!

Balandrovič.

Pogled po svietu.

Trst, dne 18. junija 1890.

Austro-Ugarska: Kako se je obćenito predviđalo, nebijaoše od sada- nijedne važnije izjave u delegacijah. Miroljubivi priestolni govor učinio je najpovoljniji utisak ne samo na na- redne naše države, već i na naše bližnje i dalnje susjede. No s miroljubivim glasom toga govora neslažu se žali- bože neočekivani zahtjevi ministra rata, koji traži od delegacijah mnogo veće svote nego li ce je mislilo. Radi toga bijaše on opetovno upitan, koli u austrijskoj toli u madjarskoj delegaciji, zašto toliki zahtjevi, kad državi ne- prijeti od nikud pogibelj i kad teže sve velevlasti za uzdržanjem mira. Ministar opravdava svoj zahtjev tim, što se naružavaju sve to više su- sjedne vlasti, pak da treba, da budemo i mi za svaki slučaj dobro pripravnii. Sve više i uzdiše za mirom, svi go- vore, da neima nikakve pogibelji, al se uza sve to svatko na rat pripravlja, te se može punim pravom okrstiti taj mir — oružanim mirom.

Usljed raspusta poznatih pokra- jinskih sabora, nastala je jur u do- tičnih pokrajinah živahna izborna agi- tacija. Naša braća štajerski Slovenci izdali su proglas na birače i listu kandidata, koje preporučuju kano za- stupnike za štajerski sabor. I koruski Slovenci proglasili su narodne kan- didate, koji bi ih imali zastupati u koruskom saboru.

U Moravskoj biti će ljuta borba izmeđuju Čeha i Niemaca, koje da podupiraju već sada oblasti i činovnici. Moravski Česi groze se Niemcem i vladi, da će, nebude li se pravred- niji s njimi postupalo, posegnuti za najskrajnjim sredstvom, što se tumači tako, da će njihovi zastupnici stupiti iz sabora, kao što su učinili i pred dvie godine njemački zastupnici u Českoj.

U Českoj snuje zasrpnik Ada- mek novu stranku, kojoj da će se pridružiti svi oni zastupnici, koji su proti česko-njemačkoj nagodbi.

Austrijski biskupi upravili su na sve pripadnike katoličkih biskupijah u državni pastirski list, u kojem za- htjevaju konfesijonalnu školu.

Srbija: Razkralj Milan da će se nastaniti u Biogradu, da nadzire tobož odgoj svoga sina. Ta odluka Milanova uznemiruje radikalnu vladu, koja nevjeroje bivsemu kralju bojeći

se njegovih spleta. Naprednjačka i liberalna stranka sklopiše nagodbu za predstojeće izbore za narodnu skupštinu.

Bugarska: U kneževini pripravljaju se također na izbore za narodno saboranje. Sva Bugarska jest podijeljena na 91 izborni kotar, a na svakih 10.000 stanovnika dolazi jedan zastupnik. U bugarskom ministarstvu nastala je kriza, te su dva ministra položila svoju čast.

Rusija: Car Aleksander odlikovao je francuskoga ministra unutarnjih posala g. Constansa podijelivši mu veliki kordun reda sv. Ane. Prijatelji rusko-francuskoga saveza raduju se tomu odlikovanju, jer naziru u tom znak brzog sporazumka.

Franczka: Glava orleanske stranke pariziški grof pozvao je u London na sastanak sve svoje pristaeše, te njim je taj preporučio svoga sina Filipa, koji je nedavno izišao iz Franczke tamnice, što se je kao prognanik povratio u Franczku. Drugi pretendent, i to bonapartist princ Victor, pozvao je svoje prijatelje u Bruselj, nu ovi da mu se odazvaše u malenom broju.

Italija: I u talijanskom saboru nisu zadovoljni sa velikimi zahtjevi ministra rata. Poznati vikač Imbriani govorio je u saboru proti talijanskim častnicima, koji su nedavno u Udinah gostoljubivo primili austrijske častnike. Gradjani da su vidili nezeleni prizor t. j. austrijsku uniformu u svojoj sredini, pa da su radi toga pjevali poznatu Garibaldinsku pjesmu, naperevu proti Austriji.

Franina i Jurina

Fr. Ča je Jure novega na Sovinjščini?
Jur. Na Sovinjščini bome neki po polju delaju, a neki natra u Sovinjaku piju svaki večer i kantaju kako da je pust.
Fr. Ki jim daje pit?
Jur. Kda se trata da onako lepo zakantaju, ne fali pit ne, ako drugi neda nijedan, rekli su sami, da jim daje kuharica plovanova i neka siročica.
Fr. Jel' pak lep ta kanat?
Jur. Je po navade, kako vadi talijanska kultura u Istri: „colle teste dei croati giogheremo a borelle Vittorio Emanuele metteremo per balla“.
Fr. Ča ni tamo kakovega policajca?
Jur. Ni ne, al bi bilo pametno, da neki put dodje onamo žendarmerija, nego zanemare oblasti, da zapreče nereda, pa kad se što dogodi, onda ispitiraju kako oni, koji po tuči idu zvonit.
Fr. Jel ki na rep stal tim kanturam?
Jur. Su bili pozvani dne 31. maja u občinu u Buzet; neznam kako su prošli, nego kad su izšli iz občinske kuće, odmah su zatulili po navadi.
Fr. Jel pak istina, da su ti kantadori u Sovinjaku otvorili tvornicu nekkih vreten?
Jur. Je, kako su kazali svedoki i tako da su i sami kazali na debatimentu va podestariji u Buzetu.
Fr. Kamo će s tom trgovinom? Morda va Taliju?
Jur. He moj dragi, su srećni, jer da je prva vretena kupila kuharica plovanova.
Fr. Dakle zna dobro presti?
Jur. Kad vretena kupuje, valjda ja.
Fr. Ma ča bi reč, da se Supetarski knjevlji na tinjanskoga glavaru jade?

Jur. To ti je lahko uganat; jade se zač tinjanski glavar brani i zagovara on ča je pravo i pošteno i neće izdat svoj puk za krajelom ugodi, kako je to bila prvo navada.
Fr. Ja sam se skoro bojal, da će ga knjevlji na svoja ruku obrnut, zač se svakom prigodom s njimi lipo razgovarava, ali sada vidim, da je bil moj strah brez potrebe.
Jur. Bogme on se nešeli i pravo je, zač skoro da nisu smeli Supetarci va crkvi Boga moliti i se pred crkvom u blagdanji i nedeljah razgovarati; jer su gospoda gonila konje i karoce kroz puk kako da je plac njihov.
Fr. A ča češ, bili su tako navadni, ali sad pivamo i mi brez straha: „Jos Hrvatska ni propala“.
Jur. Borme moremo zapivat, da je krajelostvo propalo na Tinjanščini i težko da se bude ikad stalo.
Fr. Amen!

Prigodom imendana pogl. gospodina

Vjekoslava Spinčiča, profesora i zemaljskoga prijednika dne 31. majnja.

I.
Da! neka ore da se svemir tresu,
Ko vulkan star ruše posred graje,
Nek živu led sa lomne Himalaje,
Il jala tisuć na nas nek se anesu.
Al rod će moj — i jadan dokle traje
U pomoć vrati same božje trjese,
Da čedu svome gromki pozdrav nese,
Ko hranu rod ga harnu sinku daje:
Oj zdravo da si majčin sine slati,
Domaja naka ponosno To srije,
I s tisuć želja imendan Ti praši!
A kalpak Tvoj svjedg neokaljan, svjetli,
Ti ždravilovim čarnim perjem vije,
Ko srebrn pas na daleko nek svjetli!

II.
Oh bilo tako! — bilo puta duga...
Životom mlijuč ko da Te rastaju —
Al pjesma njija blizala se kraju
Ko odav jeke sa duboka luga.
Zegnut sam im rodni zrak, oh znaju,
Sam genij roda emjelo im se ruga;
A zlatna pravda ko Egida druga
I bjednu jednom zaštitit će raju.
Pa tuj Te opet svojim klikću družu,
A čeljad vlača Tobom se ponosi:
Ko zavičajni ponose se luzi.
Sa sjajnim blistom srca veličajuc,
Ko Iranj-dane o bisernoj rusi,
A rajske čete a božjeg truna zjajna!

III.
Siromašak čim narod da Te kiti?
Od mljka mu se s oka suza toči!
Ta s njegovim se zlatom drugi koči,
I lorov sam počupati mu biti.
Nud dobre Učke! — njene sa istoći
Ti ime klješće a o tvrde liti,
Dok Učke bude, ime tuj će biti,
Sa sjajnim da se s jedra sunecem roči.
Ko predhodnica zr' jedra nek se diže,
Da trajnom slavom u grudim nam lista,
Od roda da se na rod pozni niže.
Nek metom bude domovinskog žara,
Ko ljubav Višnjeg veebna i čista,
I živ uzorče brige, muke, mara!

Silvan Štrkov.

Različite vesti.

† Ognjeslav Utješenović - Ostrožinski.
slavni hrvatski pje-nik i pisac, preminuo je dne 8. t. mj. u Zagrebu u 73. godini. Pokojnik rodio se godine 1817. u Ostrožinu u bivšoj vojničkoj granici od siromašne obitelji. Svojom marljivošću i uztrajnošću dočim je do visokih činova postavi velikim županićem, vitezom redova Leopoldova i Franje Josipa, tajnim savjetnikom itd. Kao pjesnik odlikovao se oobito krasnom pjesmom „Jeka od Balkana“, zatim „Nedjelkom“, „Potresom“ itd. Napisao je više knjižica i brošura političkog i upravnog sadržaja, iz kojih proviruje ljubav do naroda i do istine. S njim pade u grub jedan od najzaslužnijih veterana hrvatske knjižice, koji je zavolio na početku hrvatskoga preporoda. Vječna mu spomen u nrodu!

Raspisano je za popunjenje mjesta c. k. savjetnika kod c. k. okružnoga suda u Rovinju, ispravnijem usljed smrti savjetnika Burčića, koji je nedavno preminuo — kako javismo u zadnjem broju.
Učiteljska mjesta. C. k. kot. školsko vieće u Pazinu raspisuje oglašom 6. ovoga mjeseca sljedeća učiteljska mjesta: 1. mjesto učitelja II. reda na muzičkoj talijanskoj pučkoj školi u Pazinu sa naukovnim jezikom talijanskim i njemačkim kao predmet; 2. mjesto upravitelja i učitelja III. reda na novonstrojenoj pučkoj školi u Sumbregu sa naukovnim jezikom hrvatskim i kao predmet talijanski. Rok 4 tjedna počimlje teći sa 14. ovoga mjeseca, kada je oglas prvi put oglašen u sljedećem listu.
Spomenik talijanskomu pjesniku Danteu u Trentu. Bečke novine, a osobito službene i poluslužbene, ljute se na usajnovni demonstraciju talijanaša u Trentu. Ondje se je naime stvorio odbor, komu je zadaća, da podigne spomenik talijanskom pjesniku Danteu. Odbor je izdao okružnicu, u kojoj se veli između inoga, „da je prošlo doba pučkih riječi, pa da sada treba raditi“. Za spomenik doprinosaју i pojedinci i občine. Jedne novine pišu o toj stvari ovo: „Da god. 1890. ne donese nikakvog drugog ploda do li ovoga znaka narodnog jedinstva trentinskoga puka, to neće biti izgubljenom u poviesti ove zemlje. Ovaj spomenik bit će uvijek znak iskrenoga ušiljenja jednoga naroda, koji se nije nikada dao skučiti, te je u svakoj prilici čuvao svoju narodnu osebujnost. Podignućem spomenika Danteu postavio se je Trentino, kao i pri utemeljenju društva „Pro Patria“, na čelo narodnoga pokreta Talijana Austrije.“
Posivu trentinskih Talijana odazvale se i nekoje talijanske občine Istre prinoseći iz občinskog novca za spomenik talijanskom pjesniku. Čitamo naime u istarskih talijanskih novih silne hvalospjeve občinama Kopru, Piranu, Labinjau, Bužanu itd. što su doprinele svoj darak na iztvenik talijanskog „zajedništva, prosvjete i bratinstva“.
Da se podižu spomenici zaslužnim muževom dobrovoljnimi darovi i prinosi naroda ili pojedinaca, jest hvalovredno, al da se pri tom pozie i u tudji žep, nit je liepo nit dostojno. Nekeje talijanske občine Istre čine tako, jer se razbacuju občinskim novcem, što no ga je težkom mukom pomogla namaknuti i težka ruka hrvatskoga seljaka.

Obćinski izbori u Pazinu počimlju budućega ponedjeljka. Obzirom na veliki broj izbornika određeno je za III. tielo 5 dana, za II. 3 dana, a za I. jedan dan. Naša narodna stranka sastavila je listu kandidata tako, da su u obzir uzete po mogućnosti sve porezne občine. Ako se nije moglo jednomu li drugomu zadovoljiti, to neka se nemisli, da se radi o osobnostih, nego valja držati na pameti, da se ovdje radi o načelih, pred kojim izbezaraju osobnosti. Svim neka bude pred očima napredak ove prostrane občine, koja je bila do sada dosta zapušćena u svakom pogledu. Svako tielo bira 10 zastupnika i 5 zamjenika. Na djele dakle, birajte složno predložene vam muzeve.
Razpušćeno občinsko zastupstvo. Izviesitili smo nedavno o neslogi i neradu občinskoga zastupstva u gradu Rovinju, koje bijaše lanjske godine obnovljeno i kojemu su talijanske novine Istre unaprijed sjajne uspjehe proricale. U rovinjskom zastupstvu sjedili su sami Talijani a najčiše će krvi, bez ikakve opozicije iz vana, sve sami patrioti zauzeti za napredak grada i talijanstva Istre, pak su dotjerali tako daleko, da ih je vlada poslala doma prije nego li je iztekla doba njihovog vladanja. Imenovani su kao privremeni upravitelji gg. Rismondo, Benussi i Costantini. Taj barem nebijahu slavenski prsti.
Povećanje političkih činovnika. Carevinsko vieće u Beču dozvolilo je u ovogodišnjem proračunu potrebite svote za povećanje proračunskih činovnika u svih krajevinah i zemljah zastupanih u carevinskom vieću. Usljed toga predsjedništvo ces. kr. namjestništva u Trstu razpisuje natječaj za popunjenje jednoga tajničkoga mjesta, četrh mjesta ces. kr. kotarskih komesara i pet mjesta za koncipiste. U natječaju zahtjeva onim njemačkoga jezika poznavanje u govoru i pismu bud talijanskoga bud kojega od južno-slavenskih jezika.
Iz Kastva pišu nam 15. t. mj. Dolaximo malko kasno, g. uređnice, da obavijestimo o predstavi, što no ju priredise pod znamac prošloga mjeseca slovenski umjetnici i Ljubljane gg. supruzi Berštnik u našem „Narodnom Domu“. Na ako je ponješto i kasno, ipak je bolje ikad nego li nikad. Program zabave

bijaše priobćen a svoje vricme u dišnoj „Nasoj Slogi“ pa nam ga ne treba opetavati. Slavni umjetnikom pomogloše domaći diletaanti i to g. čina nadučiteljca Defta Ančekski i g. I. Bunc. Odigrana bijahu tri komada i to: „Tko se poslednji nji smije“, „Porodni muž“ i „Nije moj ukus“. Igralo se izvrsno, osobito pako supruzi Berštnik, koje ja mnogobrojao obširno odličijem odobravanjem odlikovalo.
Uspjeh bijaše dakle sjajan, najpače u moralnom pogledu, jer je naše občinstvo imalo zgodu, da vidi i čuje prave umjetnike, te se je uprav krasno zabavljalo. Svaka čast gg. predstavljajem a iskrena hvata upravi naše čitaonice, što nam je pružila zgodu, da se naučijemo prave umjetnosti.

U broju 22. „Nasoj Sloje“ upozoriste čitatelje, da se čuvaju dvojice talijanskih mladića, koji se klata Istrom nudjuć na prodaju robu drojbene vrijednosti. Dne 1. t. mj. prošetiste ti klatozi i naš grad, te počеше i evdje nuditi nekakvu robu za galvanoplastiku. Naša občinska učiteljska učila a njima kratak račun. Posove ih naime na občinu, a posto nisu imali redovite i valjane potnice, izruči ih kotarskomu glavarstvu u Voloskom, da postupa s njimi po zakon. Jedan se je izdao za Ivana Martinelli iz Firence a drugi za Enea Piantelli iz Bolonje. Sretan im put: šteta što ih nisu istarski Talijani gdjejed podržali kao „braću“ iz krajevina. — Polakojnoga g. Frana Marottia sprovelo je do zadnjeg potnika naše občinske zastupstvo, koje je onog dana obdržavalo občinsku sjednicu. Bilo je i ostalog naroda na sprovedu.
Blagdan „Tielovo“ proslavismo dne 5. t. mj. u Kastvu a dne 8. t. mj. u sv. Mateju i Rokavcu, po starom običaju svečano. Igrala je kod obhoda glaba; puka bijaše na toj veličanstvenoj svečanosti mnogo mnogo, čemu je pripomogla i krasno vrieme. U svedu dne 7. t. mj. posjetila nas je nemila tuča od Jušičeve strane pa se do preko Kastva grada. Padala je srećom sa dazjem, no škude će biti štaka. Očuvao nas Bog tog nepozvanog gosta!

Dne 10. t. mj. počastio je svojim pjesmetom drevni naš Kastav karlovački senator g. Marko Tušak an, rođak poznatomu hrvatskomu rođoljubu g. dr. Grgi Tuškau. Obzario je sav grad, koji mu se vrlo dopao radi krasnog položaja i zbog narodne sviesti njegovih stanovnika. Dohro nam doali osvaki gosti!
Uzorna občina. Jedna od najuzornijih občina Istre biti će valjda občina Grižujan, kojom upravljaju sve po izbor Talijani. Tuj je na dnevnom redu prepri i nesloga između zastupstva, načelnika, činovnika i obćinara. Nepristane tužbe, utoci i prijave lete na c. kr. namjestništvo, na zemaljski odbor i na političku oblast. U jednoj jedinjoj sjednici (11. marča 1890.) imao je zemaljski odbor u Porcu pet tučaka na dnevnom redu, čineći se uprave one občine. Opetujemo, da su na občinskoj upravi sami Talijani, kojim nesmeta kod „požrtvovnog“ rada naš izvanjski puk. Nevaramo li se pomaže kod te uzor-uprave i naš stari zakonac g. Cuder.

Politički nezrelli. Nasi susjedji, koji su „patent“ uzeli na svjetsku prosvjetu i na čorjećanski napredak i koji imadu u svojih rukah sav politički i gospodarski rad u pokrajini prije i poslije uverenja ustava, prikrajni prije i poslije putem svog glasila porečke znaju i proglašuju putem svog glasila porečke naime „L' Istrie“ da su politički nezrelli i da radi toga gajna u narodu sloje, jedinstva ni uzajamnosti. Sve to da se najsjajnije pokazalo u radu i životu talijanskoga političkoga društva za Istru, kojemu priču nastop nepostavili se na drugo temelje i nebudu li boljih članova.
Tako jadicuje glasilo sl. zemaljskoga odbora i talijanskih prvaka Istre u svojem predzadnjem broju. Nas veseli ti iskreno priznanje o radu i uspješih društva, koje bijaše ustrojeno, da rievoditi potlačenje ili uništenje Slavena Istre. Veseli nas tim više, što je u tom društvu cvjet talijanista Istre, a na čelo mu po izbor prvaci, nasi najljubiji narodni protivnici. Gdje da tražimo uzrok tomu nazadovanju ili nespjehu talijanskog društva? U cilju samoga društva, koje bijaše ustanovljeno u određudoreno svrhe, t. j. da dnevno unisti svoga susjeda, da ga odnarodi, da ga učini svojim duševnim robom, a takova svrha nemože imati božjega blagoslova, takovo poduzeće nemože i nesmije napredovati.

Ti silni naprednjači, bogataši na kezi i na dahu, nemogu si pomoći sami, neznađu kako da probude stroje postrano društvo, pak se utiču pod okrilje tričanskog Talijana, da im ovi pomognu, da ih oni spase. Jedan puljski odvjetnik sazivlje

